

Leven

1. DRAAGBAARHEID VAN DE RECHTEN OP AANVULLEND PENSOEN

Voorstel van Europese richtlijn van 20 oktober 2005

Op dit ogenblik kan het feit van werk of van land te veranderen in sommige Lidstaten leiden tot verlies van alle of van een deel van de rechten op aanvullend pensioen. Aangezien elke Lidstaat haar eigen wettelijke, financiële en fiscale regels heeft, bestaat er een zekere **hinder wat het vrije verkeer van personen binnen de Europese Unie betreft**. In de Unie van de 15 lidstaten verandert één werknemer op de drie om de 5 jaar van werk en 9% van de loontrekkenden veranderen ieder jaar van werkgever. Deze statistiek wijst op het belang van de mobiliteit van de werknemers binnen de EU.

Het is juist om mogelijk te maken dat de rechten op aanvullend pensioen de houders van dat recht van de ene sector naar de andere of van het ene land naar het andere in de EU zouden kunnen volgen dat de Commissie **een voorstel van Richtlijn** doet. Op die manier tracht zij **de belemmeringen qua mobiliteit zowel tussen de Lidstaten als binnen deze staten te beperken**. Deze belemmeringen betreffen

- de voorwaarden voor het verwerven van de rechten op pensioen (de variabele lengte van de voorafgaande stageperiodes voor het verwerven van de rechten). Zo bijvoorbeeld wanneer een minimumleeftijd vereist wordt voor het verwerven van het pensioenrecht, mag die geen 21 jaar overschrijden.
Bovendien moet een werkgever zich bij een aanvullend pensioenplan kunnen aansluiten na een maximale tewerkstellingsperiode van een jaar of ten laatste op 21 jaar (tegen 25 jaar in België);
- de voorwaarden voor behoud van de rechten op het pensioen voor de « slapenden » (uithollingsrisico van de waarde van de rechten in de tijd) ;
- de overdraagbaarheid van de verworven rechten. Op dat vlak heeft de wet Vandenbroucke reeds haar voorzorgen genomen (althans wat de loontrekkenden betreft), daar het voorstel tot Richtlijn vraagt dat de uittreder ten laatste 18 maanden na stopzetting van zijn tewerkstelling een transfer van al zijn verworven rechten zou kunnen bekomen binnen een Lidstaat of naar een andere Lidstaat.

Bovendien streeft het voorstel naar een verbetering van de informatie die aan de werknemers verstrekt wordt over de eventuele gevolgen van de mobiliteit op hun recht op aanvullend pensioen.

Het voorstel van de Commissie heeft enkel betrekking op de pensioenen die aan arbeid gebonden zijn (en die blijkbaar zowel ten gunste van een loontrekkende als van een zelfstandige opgebouwd zijn, maar dat is niet helemaal duidelijk. Wettelijke bepalingen die de mobiliteit toestaan van de pensioenen die door verplichte openbare stelsels aangeboden worden bestaan reeds meer dan 30 jaar. Het voorstel streeft er ook niet naar de kwestie van de fiscaliteit op te

lossen. Dit zal de Commissie niet beletten de weerslag te blijven onderzoeken van de fiscale wetgeving op het recht op een aanvullend pensioen. België werd trouwens voor het gerechtshof gedaagd omdat het de overdrachten van reserves had opgelegd die voor het buitenland bestemd waren en staat op het punt hiervoor veroordeeld te worden.

2. PREVENTIEVE DUBBELBELASTINGVERDRAGEN: DE FISCUS HERZIET ZIJN STANDPUNT OVER AANVULLENDE PENSIOENUITKERINGEN

Circulaire AAF/2204/0053 van 16 januari 2004 ; Life & Benefits, mei 2005

Nagenoeg alle preventieve dubbelbelastingverdragen die door België gesloten zijn bevatten een « pensioenartikel », op basis waarvan de heffingsbevoegdheid wordt toegekend aan de **woonstaat**. Tot dusver meende de fiscale Administratie dat enkel de periodieke pensioenuitkeringen tot die categorie behoorden. De kapitalen vielen onder een andere bepaling. In een circulaire geeft de Belgische fiscale Administratie nu toe dat het artikel m.b.t. de pensioenen zowel van toepassing is op de pensioenuitkeringen in kapitaal als in periodieke uitkeringen opgebouwd in het kader van een vroegere tewerkstelling. Wie « tewerkstelling » zegt, zegt « loontrekkenden ». Die bepaling dekt dus niet de zelfstandigen, die bijgevolg aan afzonderlijke regels zullen onderworpen zijn. In en aantal gevallen zal dat onderscheid evenwel niet tellen daar waar het bekomen resultaat hetzelfde zal zijn.

De nieuwe interpretatie van de Administratie leidt automatisch **tot een versoepeling** voor alle situaties waarbij de vrijstelling die tot dusver door de bronstaat (anders gezegd de staat van oorsprong) werd toegepast aan de voorwaarde onderworpen was van een effectieve belasting in de woonstaat terwijl de belastingsvrijstelling algemeen is krachtens het artikel over de pensioenen. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de overeenkomst die België met Spanje gesloten heeft. Laten we veronderstellen dat een Spaans verblijfshouder een pensioenkapitaal opstrijkt uit een Belgische groepsverzekering. Aangezien hij onder arbeidsovereenkomst in ons land gewerkt heeft, werd dit kapitaal wel degelijk opgebouwd uit een vroegere dienstbetrekking. Overeenkomstig de bepalingen van het artikel over de pensioenen is enkel Spanje (woonstaat) bevoegd om belasting te heffen, België (bronstaat) moet belastingvrijstelling toekennen. Vóór de verandering in de interpretatie moest België die vrijstelling daarentegen enkel toestaan voor zover het kapitaal in Spanje belastbaar was.

Als men de Administratie volgt vallen een hele reeks inkomsten onder dit artikel over de pensioenen:

- de aanvullende pensioenen gefinancierd in het kader van de wet Vandenbroucke, met inbegrip van deze die uitgekeerd worden in uitvoering van een solidariteitsverbintenis en deze die gefinancierd worden in het kader van de verderzetting van pensioenverbintenis in het kader van de 2e pijler ;
- het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen ondanks het feit dat het per definitie voor een zelfstandige is voorbehouden ;
- het pensioensparen.

Ook al is deze versoepeling welgekomen, zegt niets ons dat ze op haar beurt tot andere conflicten zal leiden. Bijvoorbeeld als een contracterende staat niet akkoord gaat met de nieuwe Belgische interpretatie en het aanvullend pensioen ook zelf wenst te belasten ...

3. AFLOSSING LENING ALS ONDERHOUDSGELD

Le Fiscalogue / Fiskoloog nr. 998, oktober 2005

Twee echtgenoten scheiden. Zij blijft met de kinderen alleen in de gezinswoning wonen. Hij blijft instaan voor de verdere aflossing van de hypothecaire lening die voor de verwerving van de woning gediend heeft. **Hij wil de betaalde aflossingen in rekening brengen als onderhoudsgeld.**

De Administratie weigert dit. Het feit dat de echtgenote de woning alleen bewoont, vormt in haar hoofde geen belastbaar voordeel omdat ze reeds voordien een onverdeeld recht op de woning bezat en niet meer rechten zou uitoefenen dan voorheen.

De rechtbank van eerste aanleg te Bergen gaat niet akkoord met deze interpretatie.

Ingevolge de onderlinge overeengekomen modaliteiten van de echtscheiding, hebben de rechten van de echtgenote wel degelijk een wezenlijke verandering ondergaan: zij heeft nu het exclusieve recht om de woning te bewonen. Zo had de echtgenoot tijdelijk afgezien van zijn eigen recht om de woning te betrekken. De rechtbank laat dus verstaan dat de gratis huisvesting in hoofde van de echtgenote wel een voordeel vormt. En **de hypothecaire aflossingen die door de echtgenoot gedragen worden staan in rechtstreeks verband met deze huisvesting van de personen aan wie hij krachtens de wet onderhoudsgelden verschuldigd is.** De gedragen kost vormt volgens de rechtbank wel degelijk een aftrekbaar onderhoudsgeld. Met dien verstande dat het aftrekbaar bedrag volgens de rechtbank moet worden verminderd met de eventuele fiscale voordelen die de belastingplichtige heeft genoten in het kader van de hypothecaire lening.

4. KB-LEVEN REGELT WERKING VAN KAPITALISATIEVERRICHTINGEN

Life & Benefits, oktober 2005

Het toepassingsgebied van het KB-leven omvat **tak 26** met zijn « kapitalisatieverrichtingen ». Deze verrichtingen zijn **beleggingsinstrumenten met vaste looptijd en gewaarborgd rendement.** Maar in tegenstelling tot een levensverzekering is er **noch een verzekerde, noch een verzekerde gebeurtenis** (in leven zijn op een bepaalde datum of overlijden). Het overlijden van de onderschrijver stelt bijgevolg geen einde aan het contract en geeft op zich geen aanleiding tot enige uitkering door de verzekeraar. Naar het voorbeeld van een kasbon zou men kunnen zeggen.

Het is dus geen levensverzekering (trouwens de nieuwe taks van 1,10 % die door de regering werd uitgedacht (zie hierna *Marktinformatie*) is niet van toepassing op een kapitalisatiecontract). Daaruit volgt dat de wet op de verzekeringsovereenkomst niet van toepassing is op dergelijke verrichtingen, maar het koninklijke besluit m.b.t. de levensverzekering wel (verplichte informatie van de onderschrijver, maximum rentevoet, afkoopboete...).

Het kapitalisatiecontract mag natuurlijk niet de fiscale voordelen genieten in het kader van het lange termijn sparen. Wat de belasting van de roerende inkomsten betreft, hier liggen de zaken ook anders voor een particulier: geen enkele vrijstelling is mogelijk. Hier **zullen de intresten altijd als roerende inkomsten belast worden** en in die hoedanigheid onderworpen zijn aan roerende voorheffing. Maar op basis van een werkelijk rendement en niet op basis van een fictief rendement zoals voor de verzekeringsbons (de gestorte premies worden in dat laatste geval verondersteld gekapitaliseerd te zijn tegen een interestvoet van 4,75 %).

Marktinformatie

1. INVOERING VAN EEN NIEUWE TAKS IN LEVENSVERZEKERINGEN

o.m. De Tijd & L'Echo van 15 oktober 2005, Trends-Tendances van 20 oktober 2005, L'Echo van 25 oktober 2005, Le Soir van 5 november 2005

Om haar budget 2006 af te ronden heeft de regering er niets beters op gevonden dan de spaarders in een onbeschrijflijke wirwar te belasten ! Die maatregel verraadt een ongelooflijk gebrek aan voorbereiding en een totale improvisatie. In enkele dagen is de Minister van Financiën erin geslaagd alles en ook al het tegengestelde te zeggen ! Bovendien houdt de rechtvaardiging om zich vast de klampen aan de Europese richtlijn in zake het sparen helemaal geen steek. Ze getuigt zelfs van louter slechte wil. Europa dient als uitvlucht, ze heeft immers nooit een dergelijke belasting opgelegd. In tegendeel, de Europese richtlijn beoogt de belasting van de inkomsten die door de niet-residenten van een land geïnd worden, terwijl men hier de Belgische residenten gaat belasten ...

De obligatiemeerwaarden van de kapitalisatiesicavs die minstens 40 % obligaties omvatten worden aldus tot beloop van 15 % belast en zelfs retroactief, vermits deze maatregel zal worden toegepast op de inkomsten van de sicavs die vanaf 1 juli 2005 verzameld werden. En om de maatregel af te ronden zal ook een taks van **1,10 % op de levensverzekeringen geïnd worden** en dit vanaf **1 januari 2006**. Maar tegelijk wordt het plafond van het pensioensparen van **620 tot 780 € opgetrokken en dit vanaf dit jaar**.

Wat kan men op basis van de huidige (nog niet definitieve) teksten onthouden ?

- Deze nieuwe taks van 1,10 % zal op alle levensverzekeringen slaan (**Takken 21 & 23, die al dan niet fiscale voordelen genieten, die al dan niet aan de roerende voorheffing onderworpen zijn**) die door een natuurlijke persoon gesloten worden, met inbegrip voor de opbouw van tijdelijke of lijfrenten waarvan, nauwelijks 2 jaar geleden, gezegd werd dat men ze wou promoten in het kader van de wet Vandenbroucke ... Eigenaardige manier van werken.
Voor de bijkomende bedrijfspensioenen (2e pijler) daarentegen verandert er niets.
- Het gaat om een taks die berekend wordt op het totale bedrag van de verschuldigde premie wanneer het risico in België gevestigd is. Ze wordt op dezelfde manier toegepast als de taks van 4,40 %: het gaat enkel om een ander tarief.
- Het pensioensparen wordt uitdrukkelijk van die taks uitgesloten, net als de WAPZ.
- Elk jaar zullen de verzekeraars een vrij gedetailleerde staat moeten opmaken (naam en adres van de verzekeringnemer, bedragen van de premies...) ter attentie van de fiscus.

We zullen hier zeker nog kunnen op terugkomen.

2. TANTIÈMES, BEZOLDIGINGEN OF WINSTEN ?

« Actualités fiscales » nr. 34, oktober 2005

Onlangs heeft een vonnis van een Antwerpse rechtbank zich uitgesproken over het verschil tussen tantièmes en bezoldigingen.

De term «tantièmes» wordt gebruikt zonder gedefinieerd te zijn in het wetboek van de vennootschappen en het fiscale wetboek. **Tantièmes worden, net als uitgekeerde winsten toegekend door de algemene vergadering van de aandeelhouders bij de toewijzing van de opbrengsten.**

Voor de Administratie zijn de tantièmes variabele sommen die op de toe te wijzen winst worden opgenomen en die aan de administrateurs worden uitgekeerd. Ze vertegenwoordigen over het algemeen een zeker percentage hetzij van de totale winst van het boekjaar, hetzij van de verdeelde winst. In fiscaal recht wordt deze toekenning van winst als bezoldiging gekwalificeerd. Zo zijn deze tantièmes **belastbare bezoldigingen** in hoofde van de begunstigden, terwijl ze door de maatschappij die ze toekent integraal worden afgetrokken als beroepslasten. Door het hybride karakter van de tantièmes kan de belastbare periode waarin ze door de maatschappij die ze toekent ten laste worden genomen gedissocieerd worden van deze tijdens dewelke ze belastbaar worden in hoofde van de begunstigden.

Zo zal een vennootschap met een balans die op 31 december 2005 wordt afgesloten en waarvan de AV in mei 2006 beslist om tantièmes uit te keren aan de administrateurs de last van die tantièmes op haar resultaat van 2005 geboekt zien, terwijl de administrateurs hierop pas in het inkomstenjaar 2006 (belastingjaar 2007) zullen belast worden.

De tantièmes zullen daarentegen **niet als bezoldiging kunnen opgenomen** worden die « geregeld en minstens eenmaal per maand vóór het einde van de belastbare periode worden toegekend » **voor de berekening van de 80 % regel** inzake aanvullend pensioen .

3. GOUVERNEMENTELE MAATREGELLEN INZAKE PENSIOENEN

L'Echo van 14 oktober 2005

In de beleidsverklaring neemt het luik van de pensioenen een belangrijke plaats in. De voornaamste maatregelen die werden aangekondigd zijn (te bevestigen door de programmawet):

- Er wordt een **“bonus”** ingevoerd om verlenging van de carrière boven 62 jaar aan te moedigen. Zo zal voor elk te presteren jaar vanaf 62 jaar en tot de wettelijke pensioenleeftijd een forfaitair pensioensupplement worden toegekend. We noteren dat de malus die aan de zelfstandigen wordt opgelegd (5 % verlies per vervroegd jaar) wordt behouden zelfs al komt hij gecombineerd met de bonus minder hard aan.
- **Werk toegestaan voor gepensioneerden:** het systeem zal in dubbele zin aangepast worden
 - werk vóór de wettelijke pensioenleeftijd (65 jaar) ontmoedigen
 - werk boven die wettelijke leeftijd aanmoedigen.
- **De fiscaliteit van de 2e pijler vanaf 65 jaar:** op dit ogenblik wordt een prestatie die door persoonlijke bijdragen gefinancierd wordt tegen 10 % belast en deze die gefinancierd wordt door patronale bijdragen tegen 16,5 %. Voortaan zou de heffing 10 % zijn in de

beide gevallen op voorwaarde dat de aanvullende pensioenneming vanaf 65 jaar zou plaatsvinden en de persoon tot dan effectief is blijven werken.

- **Gebondenheid aan het welzijn:** dit revalorisatieproces van 2 % van de pensioenen werd reeds sinds 2002 aangevat voor de oudste pensioenen. Vanaf 1 januari 2006 komen de pensioenen aan de beurt die in 1998 zijn ingegaan. Om de twee jaar zal een envelop worden bepaald in overleg met de sociale partners over de aanpassing van de plafonds, de bijslagen en de minima op gebied van sociale zekerheid.
- **Het pensioen van de vrouwen:** tal van vrouwen die deeltijds werken worden zo van hun recht op een minimaal pensioen beroofd. Nu is het juist van de kant van de vrouwenarbeid dat de stijging van de activiteitsgraad moet komen. Daarom werd besloten om de toegang tot het minimumpensioen te verruimen. Zo heeft een loontrekkende met een voltijdse carrière van 20 jaar en 12 jaar halftijdse tewerkstelling nu geen recht op het minimumpensioen omdat hij geen voltijdse carrière van 30 jaar kan voorleggen. Voortaan zullen de halftijdse jaren in rekening gebracht worden voor de berekening van de carrière. In dit geval zal ze dus 32 jaar bedragen. Maar de toekenning van het minimumpensioen zal evenredig blijven: onze loontrekkende zal dus 26/45 van het gewaarborgde minimumpensioen ontvangen.

4. GEZONDHEIDSTOESTAND : VERZUIM OF VALSE VERKLARING

L'Assurance au présent / Verzekeringsnieuws nr. 28, augustus 2005; Rechtspraak te Luik, Bergen & Brussel, 2005/32

De verzekeringnemer moet bij de sluiting van het contract nauwkeurig alle omstandigheden vermelden die door hem gekend zijn en waarvan hij redelijkerwijs moet beschouwen dat zij voor de verzekeraar beoordelingselementen van het risico inhouden.

In een geschil oordeelde het Hof van beroep te Luik (arrest van 12 februari 2004) dat een verzekeringnemer spontaan had moeten melden dat hij met te hoge bloeddruk te kampen had, iets waar hij al meerder jaren onder leed en waarvoor hij medicatie nam.

De verzekeringnemer moest weten dat het feit van dit gezondheidsprobleem niet te melden dat medisch opgevolgd diende te worden, de verzekeraar kon misleiden over de beoordelingselementen van het risico. Vandaar dat het contract nietig verklaard werd.

In een andere zaak vermeldt de verzekeringnemer bij het invullen van een medische vragenlijst bij de sluiting van een verzekering Gewaarborgd Inkomen één of andere kleine aandoening en klachten in verband met spijsvertering en aambeien, maar niet het feit dat hij een specifiek geneesmiddel, salazopyrine, inneemt dat o.m. voorgeschreven wordt in geval van de ziekte van Crohn.

Toen die verzekerde werkongeschikt werd, weigerde de verzekeraar tussenkomst omdat hij van oordeel was dat het risico uitgesloten was aangezien de verzekerde zijn slechte gezondheidstoestand niet had aangegeven bij de sluiting van het contract. Uit een enquête bleek dat deze verzekerde reeds een aanzienlijke hoeveelheid geneesmiddelen nam vóór de sluiting van het contract. Voor de gerechtelijke expert waren er sterke vermoedens van

voorafbestaande ernstige intestinale pathologie. Ook al wordt niet vastgesteld dat die verzekerde zich bewust was van zijn gezondheidstoestand, bewijst de inname van salazopyrine voldoende het ernstige karakter van de gezondheidstoestand van de verzekerde aangezien dit geneesmiddel enkel onder strikte medische controle mag ingenomen worden. Het Hof van beroep te Gent (16 juni 2004) verwierp de zaak van verzekerde: zeker is dat de verzekeraar zich niet tegen dezelfde voorwaarden zou geëngageerd hebben indien hij op de hoogte was geweest van die gezondheidstoestand.